

Fakta

Domfældte udviklingshæmmede er uegnede til straf. I stedet idømmes de foranstaltninger i socialt regi – f.eks. dom til tilsyn med vilkår om kønsdriftsdæmpende behandling, tilsyn med administrativ mulighed for anbringelse, eller dom til direkte anbringelse i åbne eller sikrede afdelinger på specialiserede botilbud i regionerne.

En plads på et sådant tilbud koster ofte omkring 3.000 – 5.000 kr. i døgnnet.

Der afsiges 80-90 nye domme om året – næsten alle uden længstetid eller fastsat til fem år.

Den domfældte er typisk en mand på mellem 20 og 45 år. Kriminaliteten handler om drab, vold, røveri, trusler, brandstiftelse, blufærdighedskrænkelser, incest, voldtægt mv.

Antallet af domfældte udviklingshæmmede er steget fra 184 i 1998 til 221 i 2001 og ca. 300-325 i 2005. Udviklingen skyldes antageligt øget tendens til at anmelde vold, øget misbrug, øget opmærksomhed på kriminelle med lav intelligens, utilsigtede konsekvenser af at integrere udviklingshæmmede i samfundet og en ændring i målgruppens sammensætning.

Ændringen i gruppen har været undervejs gennem de seneste fem til otte år: Hvor der tidligere var tale om lettere til middelsvært udviklingshæmmede, omfatter gruppen i dag også personer, som udviklingsmæssigt befinder sig tættere på normalområdet – og som selv ofte klart relaterer sig hertil. De har derfor svært ved at erkende deres handicap og kan være afvisende over for behandling og hjælp. Og de har tendens til at begå mere personfarlig kriminalitet.

Individuelle problemer spiller ofte ind. Det kan være misbrug af alkohol og stoffer, karakterafvigende personlighedstræk, ekstrem fiksering på seksualitet, psykiatriske dobbelt- eller flerdiagnoser (f.eks. autistiske eller skizofrene tilstande, der viser sig ved social tilbagetrækning, rigid adfærd, hallucinationer, vrangforestillinger og angstanfald) og svære opvækstvilkår.

Sådanne problemer øger på hver deres måde – og ikke mindst når flere af dem optræder samtidig – risikoen for (nye) kriminelle handlinger.

Herudover er der kommet flere unge udviklingshæmmede lovovertrædere. Endelig synes antallet af domfældte udviklingshæmmede med anden etnisk baggrund end dansk at vokse.

Opgaven i socialt regi er så vidt muligt at forhindre, at disse udviklingshæmmede begår ny kriminalitet. Det kræver en indsats, hvor der bl.a. trækkes på specialfaglig viden om psykiatri, psykologi, sexologi, misbrug, pædagogik og strafferetlige forhold. I den forbindelse spiller samrådene og det kriminalpræventive tilsyn en væsentlig rolle. Begge funktioner kræver stor specialviden og skal håndteres kompetent og professionelt af hensyn til retssikkerheden. Det gælder for den udviklingshæmmede, dennes nærmiljø og samfundet som sådan.